

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

31-223 Kraków, ul. Kazimierza Wyki 3
e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl tel. 12 415 60 11 Internet: <http://krakow.stat.gov.pl>

Informacja sygnałna – Nr 15

Data opracowania - listopad 2014 r.

OCHRONA ZDROWIA W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2013 R.

Przedmiotem opracowania jest opieka medyczna sprawowana w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej, przychodniach oraz praktykach lekarskich posiadających umowę z NFZ, udzielających porad w zakresie świadczeń ambulatoryjnych. Przedstawione zostały także podstawowe informacje dotyczące: kadry medycznej, pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego oraz działalności aptek i punktów krwiodawstwa.

W województwie małopolskim w 2013 r. (według stanu w dniu 31 XII) jako uprawnionych do wykonywania zawodu medycznego zarejestrowanych było: 12,5 tys. lekarzy, 3,5 tys. lekarzy dentystów, 24,0 tys. pielęgniarek, 3,0 tys. położnych, 3,2 tys. farmaceutów i 1,4 tys. diagnostów.

W końcu 2013 r. **w ochronie zdrowia pracowało** (w głównym miejscu pracy): 7,8 tys. lekarzy i 1,3 tys. lekarzy dentystów oraz 2,6 tys. farmaceutów (bez techników farmacji).

Personel medyczny reprezentowało też 18,2 tys. pielęgniarek, spośród których 7,4 tys. posiadało wyższe wykształcenie (w tym 2,0 tys. tytuł magistra pielęgniarstwa). Do grupy pracowników medycznych zaliczono również 2,0 tys. położnych (0,8 tys. z wykształceniem wyższym, w tym 0,2 tys. z tytułem magistra położnictwa).

W skład kadry medycznej wchodził także inni pracownicy. Do grupy pracowników z wyższym wykształceniem zaliczało się między innymi: 1,7 tys. fizjoterapeutów (w tym 1,3 tys. magistrów fizjoterapii lub kierunku równoważnego), 1,0 tys. diagnostów laboratoryjnych i innych pracowników zatrudnionych w pracowniach diagnostycznych, 0,5 tys. psychologów, 0,3 tys. ratowników medycznych. Personel ze średnim wykształceniem licznie reprezentowany był głównie przez: 0,8 tys. techników elektroradiologii, 0,7 tys. techników analityki medycznej, 0,6 tys. techników fizjoterapii i 0,5 tys. ratowników medycznych.

Na 10 tys. osób zamieszkujących województwo przypadało: 23,1 pracujących lekarzy (*w kraju* — 22,1), 3,8 — dentystów (3,2), 54,1 — pielęgniarek (52,1).

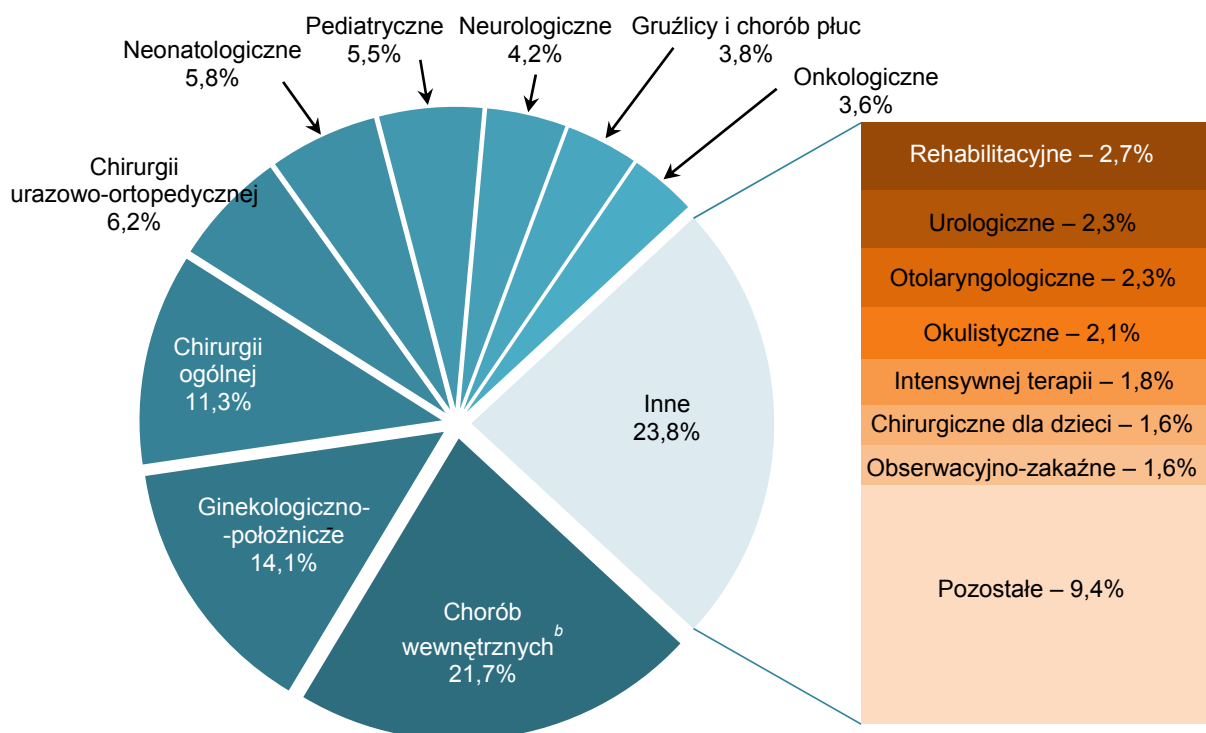
Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. w województwie małopolskim funkcjonowały 84 **szpitale ogólne**. W placówkach tych do dyspozycji pacjentów przygotowanych było 14,9 tys. łóżek. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadały 44 łóżka (średnio 226 osób na 1 łóżko), *podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 49 (205 osób na 1 łóżko)*. Przeciętnie 1 łóżko w ciągu roku wykorzystywane było przez 254 dni (*w kraju* — 245).

Z ogólnej liczby dostępnych łóżek, dla dzieci do lat 18 przeznaczonych było 2,7 tys. (18,1%). Klinikom udostępniono 2,3 tys. łóżek (15,3%). Dla pacjentów wymagających intensywnej opieki medycznej przygotowanych było 0,8 tys. łóżek, a dla objętych intensywnym nadzorem kardiologicznym — 0,2 tys.

TABL. 1. ŁÓŻKA I LECZENI W SZPITALACH OGÓLNYCH WEDŁUG WYBRANYCH STACJONARNYCH ODDZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Łóżka stan w dniu 31 XII		Leczeni (łącznie z ruchem międzyoddziałowym)	
	ogółem	w tym dla dzieci i młodzieży do lat 18	ogółem	w tym dzieci i młodzież do lat 18
OGÓŁEM 2012	14952	2889	644413	137271
..... 2013	14868	2686	635873	120438
w tym na oddziałach:				
Chirurgii ogólnej	1426	36	72086	1327
Chirurgii urazowo-ortopedycznej	969	95	39144	3590
Chorób wewnętrznych	2808	74	137951	2728
w tym kardiologicznych	707	30	48997	1019
Ginekologiczno-położniczych	1469	16	89454	306
Gruźlicy i chorób płuc	857	180	24465	6207
Neonatologicznych	833	833	36774	36774
Neurologicznych	622	42	26921	1241
Onkologicznych	416	59	22792	2558
Pediatrycznych	729	729	34936	34798
Psychiatrycznych	490	20	5808	222
Rehabilitacyjnych	1432	162	16947	2164

WYKRES 1. STRUKTURA LICZBY OSÓB LECZONYCH^a W SZPITALACH OGÓLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW ODDZIAŁÓW W 2013 R.

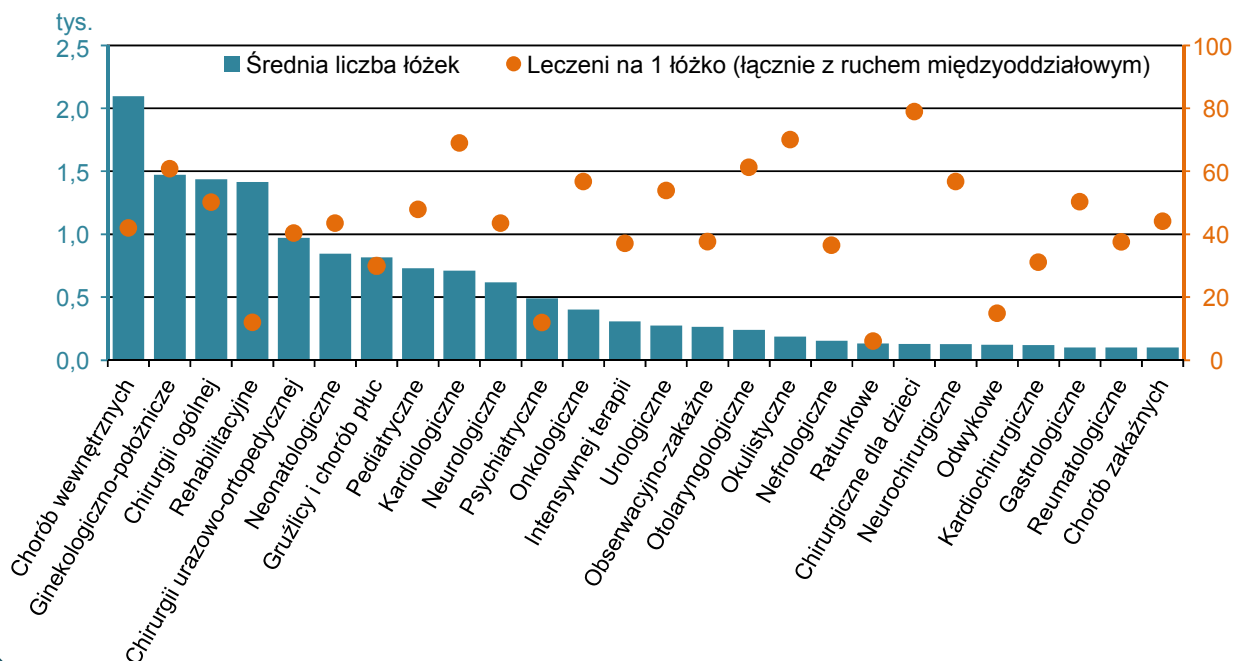

^a Łącznie z ruchem międzyoddziałowym.

^b Łącznie z leczonymi na oddziałach kardiologicznych.

W 2013 r. we wszystkich szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym leczonych było 635,9 tys. osób (łącznie z ruchem międzyoddziałowym). Dzieci do lat 18 stanowiły 18,9% pacjentów. Najwięcej osób wymagających leczenia przebywało na oddziałach chorób wewnętrznych, wśród których pacjenci leczenia w zakresie kardiologii stanowili 35,5%.

WYKRES 2. ŚREDNIA LICZBA ŁÓŻEK I LICZBA LECZONYCH NA 1 ŁÓŻKO NA WYBRANYCH ODDZIAŁACH SZPITALI OGÓLNYCH W 2013 R.

Średni pobyt chorego w szpitalu ogólnym wyniósł 6 dni. Najdłużej na leczeniu przebywali pacjenci oddziałów: psychiatrycznych (28 dni), rehabilitacyjnych (27 dni) i odwykowych (24 dni).

Na 10 tys. mieszkańców województwa ze szpitalnej opieki medycznej skorzystały 1894 osoby (dla kraju relacja ta wyniosła 2200).

Szpitalne ogólne dysponowały 142 stanowiskami dializacyjnymi (stan w dniu 31 XII). W ciągu roku wykonano 123,1 tys. dializ, a liczba osób dializowanych wyniosła 2,0 tys.

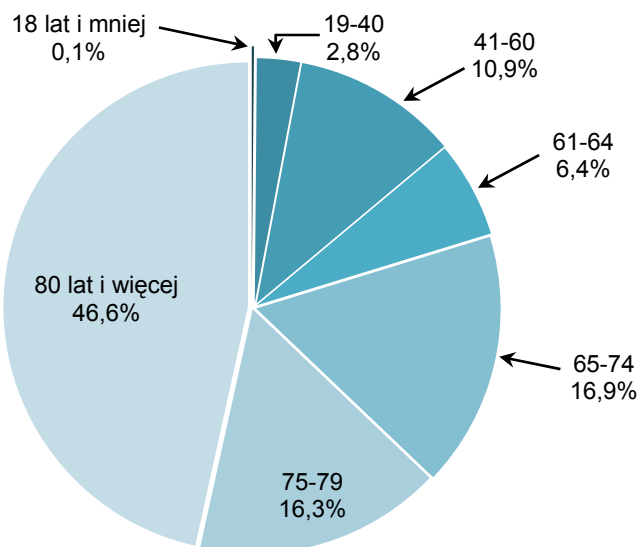
W końcu 2013 r. **opiekę długoterminową** świadczyły 53 placówki (zakłady opiekuńczo-lecznicze o profilu ogólnym i psychiatrycznym, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja i oddziały opieki paliatywnej), które dysponowały łącznie 3,0 tys. łóżek. W placówkach tych, w ciągu roku, przyjęto 9,3 tys. osób i byli to głównie pacjenci zakładów opiekuńczo-leczniczych o profilu ogólnym (49,7%).

TABL. 2. PLACÓWKI OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ W 2013 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki	Łóżka	Pacjenci objęci opieką w ciągu roku	Średni pobyt pacjenta w dniach
	stan w dniu 31 XII			
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	32	2369	4639	180,7
Zakłady opiekuńczo-lecznicze typu psychiatrycznego	3	208	237	314,9
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	2	98	250	132,3
Hospicja	7	189	1868	29,5
Oddziały opieki paliatywnej	9	160	2347	22,5

WYKRES 3. STRUKTURA LICZBY PACJENTÓW ZAKŁADÓW OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ WEDŁUG WIEKU W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

Na terenie województwa (stan w dniu 31 XII 2013 r.) działały 3 całodobowe zakłady opieki psychiatrycznej, do których zaliczały się 2 szpitale psychiatryczne i 1 ośrodek MONAR. Łączna liczba łóżek rzeczywistych we wszystkich obiektach wyniosła 1,1 tys. Przeciętnie 1 łóżko wykorzystywane było przez 357 dni. W ciągu roku leczeniem objęto 11,8 tys. osób. Średni czas pobytu pacjenta na leczeniu psychiatrycznym wyniósł 33 dni (w szpitalu psychiatrycznym – 32 dni, a w ośrodku MONAR – 53).

Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego w 2013 r. przyjęły 91,2 tys. kuracjuszy, o 1,0% więcej niż w poprzednim roku. W trybie stacjonarnym leczono 82,2 tys. pacjentów (90,1%), a w ambulatoryjnym — 9,0 tys.

Większość zakładów stacjonarnego lecznictwa uzdrowiskowego stanowiły sanatoria uzdrowiskowe (81,4%). Z usług świadczonych w tych placówkach skorzystało 77,8% kuracjuszy stacjonarnych. Średni czas pobytu pacjenta w sanatorium uzdrowiskowym wyniósł 16 dni, a w szpitalu uzdrowiskowym — 21.

TABL. 3. STACJONARNE ZAKŁADY LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Szpitale uzdrowiskowe		Sanatoria uzdrowiskowe	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Placówki ^a	42	43	7	8	35	35
Łóżka ^a	5660	5778	1237	1493	4423	4285
Kuracjusze lecznictwa stacjonarnego	81347	82203	14369	18224	66978	63979
w tym kobiety	48056	47469	6736	10045	41320	37424
w tym dzieci i młodzież do lat 18	5924	6354	3869	3925	2055	2429
Kuracjusze lecznictwa ambulatoryjnego	411	317	173	266	238	51
w tym kobiety	153	222	111	187	42	35
w tym dzieci i młodzież do lat 18	224	88	57	85	167	3

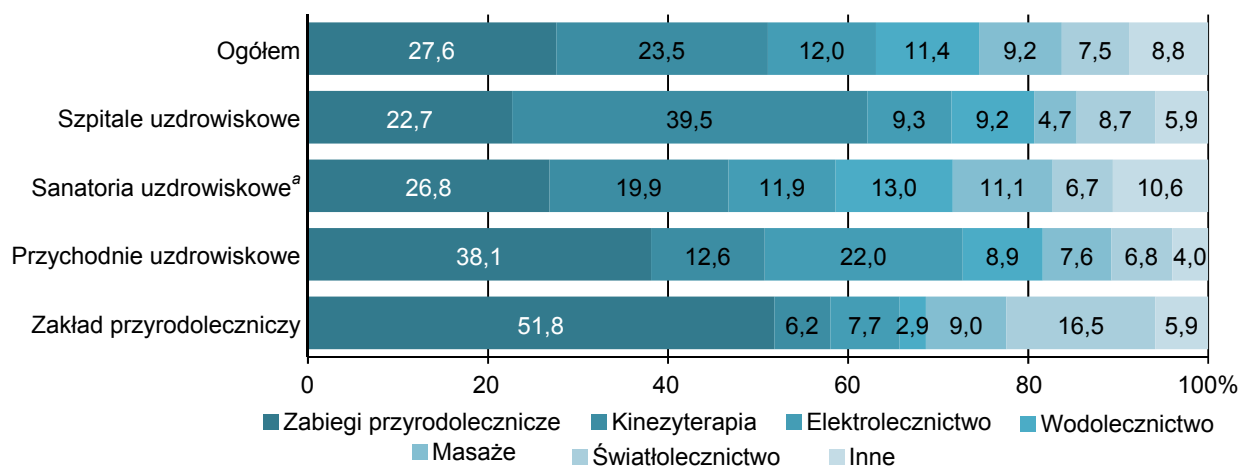
^a Stan w dniu 31 XII.

Poza stacjonarnymi zakładami działalność w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego prowadziły 4 przychodnie uzdrowiskowe (według stanu w dniu 31 XII), w których w trybie ambulatoryjnym przyjęto 6,0 tys. pacjentów (66,7% wszystkich leczonych ambulatoryjnie w placówkach lecznictwa uzdrowiskowego) i udzielono 10,4 tys. porad.

W końcu 2013 r. istniało 9 zakładów przyrodoleczniczych, przy czym 1 działał jako odrębna jednostka organizacyjna, a 8 funkcjonowało jako komórka organizacyjna szpitala lub sanatorium uzdrowiskowego bądź przychodni uzdrowiskowej.

Pacjenci lecznictwa uzdrowiskowego skorzystali z różnorodnych zabiegów leczniczych. Łącznie w 2013 r. wykonano 3845,9 tys. różnych zabiegów (o 27,1 tys. mniej niż w 2012 r.). Najczęściej wykonywanym zabiegiem była kinezyterapia, którą zastosowano 905,8 tys. razy. Często wykonywano też elektrolecznictwo (461,8 tys. zabiegów) i wodolecznictwo (439,1 tys.). Zabiegi określone jako przyrodolecznicze zastosowano 1060,1 tys. razy i skorzystało z nich 78,9 tys. kuracjuszy. Zabiegi borowinowe stanowiły 47,4% tej grupy zabiegów, inhalacje — 33,8%, kąpiele mineralne — 14,9%, kąpiele CO₂ — 3,9%.

WYKRES 4. STRUKTURA ZABIEGÓW LECZNICZYCH W ZAKŁADACH LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO WEDŁUG RODZAJÓW ZABIEGÓW W 2013 R.

^a Łącznie z sanatorium w urzędzonym podziemnym wyrobisku górnictwem.

Działalność w ramach **ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** w końcu grudnia 2013 r. prowadziło 1918 placówek — 1699 przychodni i 219 praktyk zawodowych (indywidualnych, indywidualnych specjalistycznych, i grupowych) realizujących świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych. Ogólna liczba placówek zwiększyła się o 36 (o 1,9%), przy czym przybyły 52 przychodnie, a ubyło 16 praktyk zawodowych.

Większość przychodni zlokalizowanych było w miastach (1151 placówek, tj. 67,7%). Na ogólną liczbę praktyk składały się 24 praktyki lekarskie i 195 stomatologicznych. W miastach funkcjonowało 113 praktyk, z tego 19 lekarskich i 94 stomatologiczne.

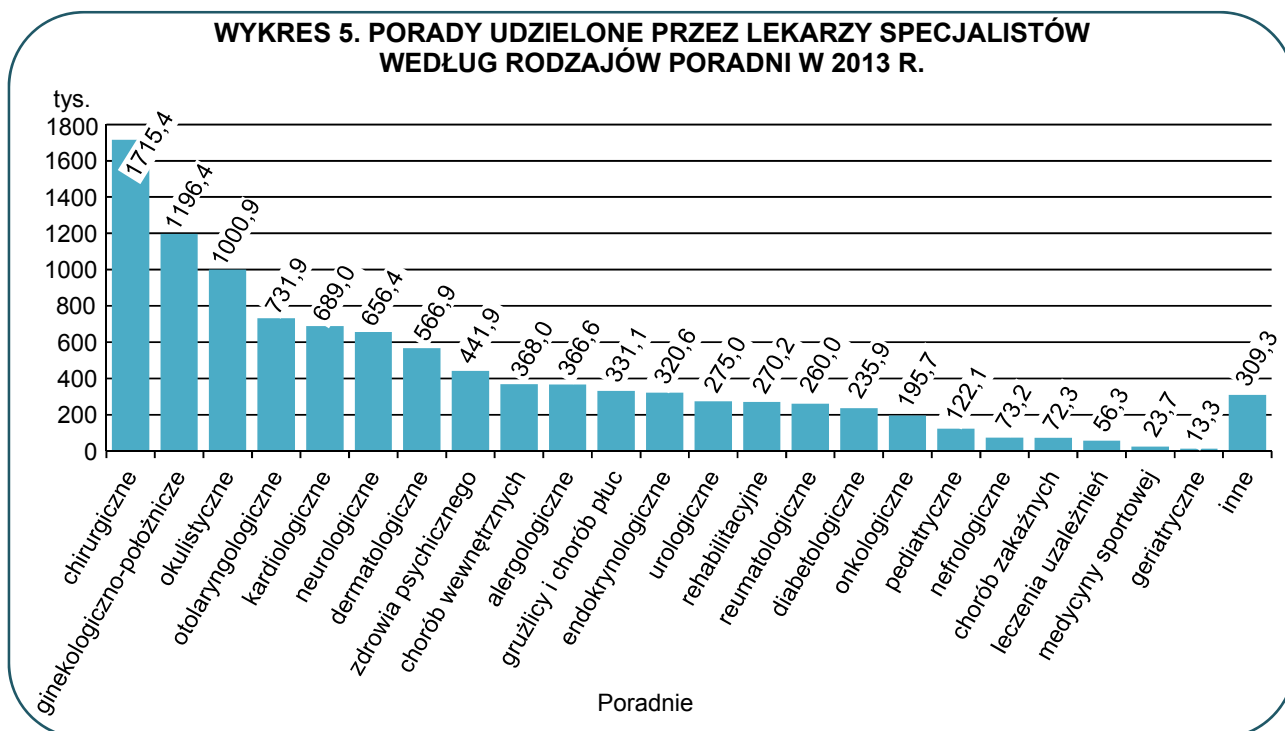
TABL. 4. PORADY AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ^a W MIASTACH I NA WSI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Udzielone			
		w miastach		na wsi	
		razem	w tym w przychodniach	razem	w tym w przychodniach
w tysiącach					
OGÓLEM 2012	25886,0	20242,2	19911,5	5643,7	5395,0
..... 2013	26811,0	21036,5	20268,3	5774,5	5538,6
Lekarskie 2012	22913,7	17924,6	17820,9	4989,2	4955,2
..... 2013	23748,8	18625,4	18060,3	5123,4	5095,7
Stomatologiczne 2012	2972,2	2317,6	2090,5	654,6	439,8
..... 2013	3062,2	2411,1	2208,0	651,0	442,9

^a Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielonymi pacjentom niehospitalizowanym.

W 2013 r. udzielono 26811,0 tys. porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Porady ambulatoryjne udzielone w izbach przyjęć szpitali ogólnych, pacjentom niehospitalizowanym, stanowiły 1,7% (465,6 tys.). Porad tych nie uwzględniają informacje przedstawione w dalszej części opisu dotyczącego ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

WYKRES 5. PORADY UDZIELONE PRZEZ LEKARZY SPECJALISTÓW WEDŁUG RODZAJÓW PORADNI W 2013 R.

We wszystkich przychodniach i praktykach zawodowych udzielono łącznie 23283,2 tys. porad lekarskich, w tym 10292,4 tys. w poradniach specjalistycznej opieki zdrowotnej. Porady udzielone przez lekarzy specjalistów w poradniach chirurgicznych stanowiły 16,7% ogólnej liczby porad specjalistycznych, przy czym 47,5% (814,3 tys.) z nich udzielono w poradniach chirurgii urazowo-ortopedycznej.

W poradniach podstawowej opieki zdrowotnej lekarze udzielili 12990,8 tys. porad (55,8% porad lekarskich) w tym 263,1 tys. (2,0%) w ramach wizyt domowych. Dzieciom i młodzieży do lat 18 udzielono 3312,3 tys. porad (25,5%), a osobom w wieku 65 lat i więcej — 4082,8 tys. (31,4%).

Lekarze dentyści udzielili 3062,2 tys. porad, w tym w poradniach: stomatologicznych — 2590,0 tys. (84,6%), ortodontycznych — 171,4 tys. (5,6%), chirurgii stomatologicznej — 161,8 tys. (5,3%).

Jeden mieszkaniec województwa skorzystał średnio z 8 porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, przy czym z 7 udzielonych przez lekarzy i 1 — przez dentyistów.

Pomoc medyczną w nagłych przypadkach, według stanu w końcu 2013 r., świadczyło 113 zespołów ratownictwa medycznego: 69 podstawowych, 43 specjalistyczne i 1 lotniczy. Na 100 tys. ludności zamieszkującej województwo małopolskie przypadło 3,4 zespołu. *Dla całego kraju wskaźnik ten wyniósł 3,9.* Skład osobowy zespołów to: 326 lekarzy, 177 pielęgniarek, 790 ratowników medycznych i 216 innych osób.

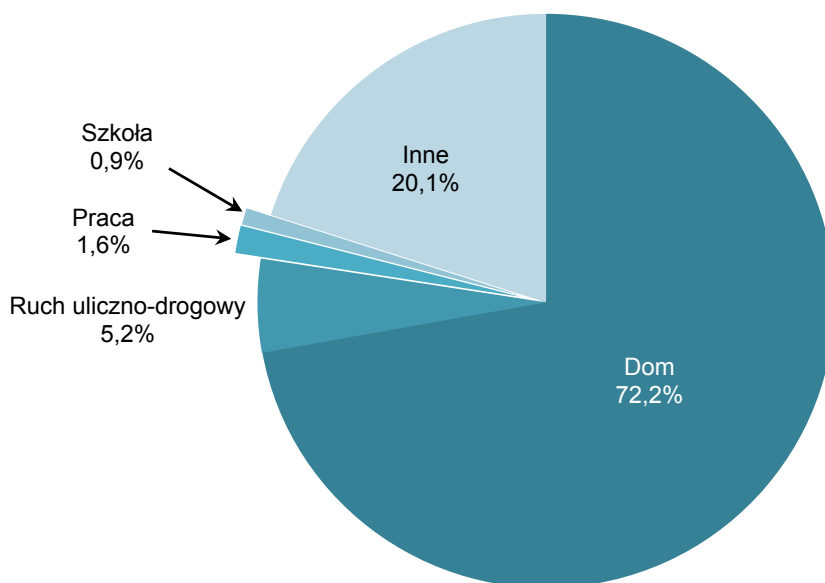
W 2013 r. w ramach ratownictwa medycznego odnotowano 211,7 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, podczas których udzielono świadczeń zdrowotnych 212,7 tys. osobom. Ponad połowę osób, którym udzielono pomocy, stanowili mężczyźni (53,7%). Udział dzieci i młodzieży do lat 18 wśród wszystkich poszkodowanych wyniósł 6,9%, a osób w wieku 65 lat i więcej — 44,1%.

Na 1000 mieszkańców województwa świadczeń zdrowotnych na miejscu zdarzenia udzielono 63 osobom, a na 1000 mieszkańców Polski — 78.

TABL. 5. MEDYCZNE DZIAŁANIA RATOWNICZE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Miejsce zdarzenia				
		ruch uliczno-drogowy	praca	szkoła	dom	inne
Wyjazdy na miejsce zdarzenia2012	214964	14073	3062	1628	157173	39028
.....2013	211706	11067	3270	1964	152844	42561
Osoby, którym udzielono świadczeń zdrowotnych2012	216176	14307	3077	1637	157861	39294
.....2013	212709	11251	3274	1969	153475	42740
w tym kobiety	98381	3850	1374	690	78834	13633
w tym:						
dzieci i młodzież do lat 18	14631	1363	15	1492	8186	3575
osoby w wieku 65 lat i więcej	93888	1725	149	56	81160	10798

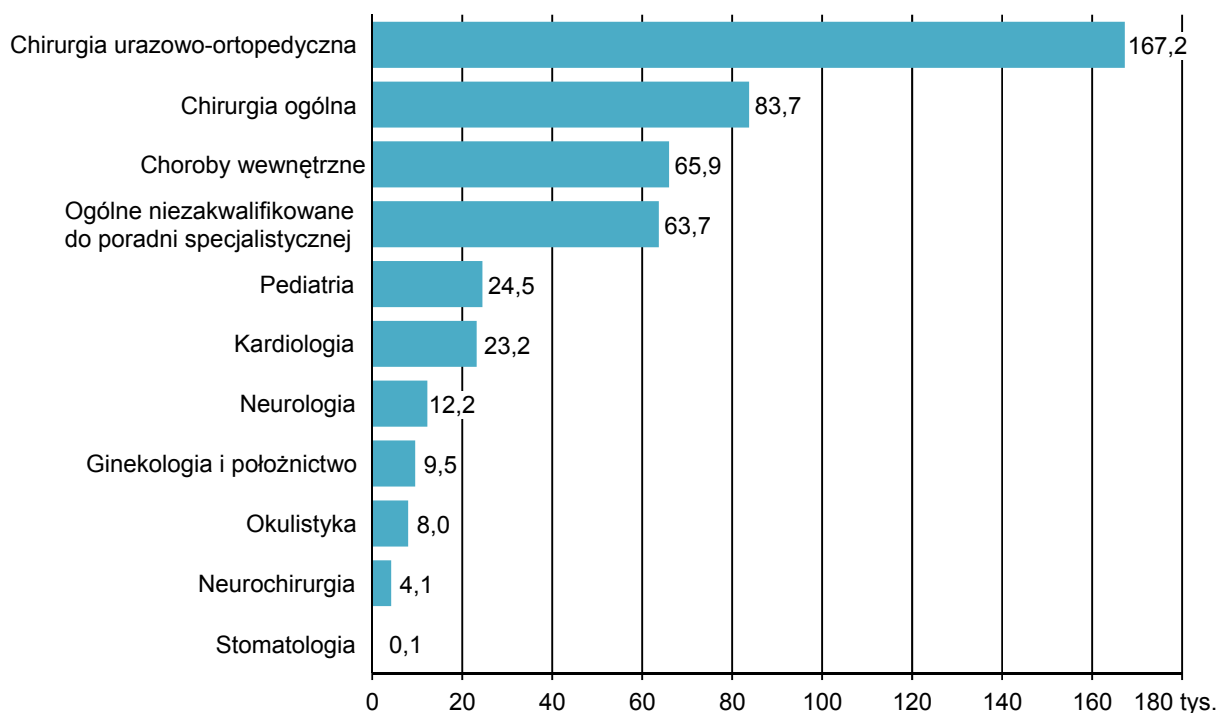
WYKRES 6. STRUKTURA WYJAZDÓW ZESPOŁÓW RATOWNICTWA MEDYCZNEGO WEDŁUG MIEJSCA ZDARZENIA W 2013 R.

Świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego udzielano także w 20 szpitalnych oddziałach ratunkowych. Z pomocy doraźnej skorzystać można było również w 9 izbach przyjęć. W jednostkach tych z pomocy udzielonej w trybie ambulatoryjnym skorzystało 462,2 tys. osób. Wśród pacjentów, którym udzielono świadczeń zdrowotnych, 23,8% stanowiły dzieci i młodzież w wieku do lat 18. Udział osób starszych, w wieku 65 lat i więcej, wyniósł 17,7%. Pomocy w zakresie chirurgii urazowo-ortopedycznej wymagało 36,2% osób, chirurgii ogólnej — 18,1%, chorób wewnętrznych — 14,3%, pediatrii — 5,3%, kardiologii — 5,0%.

Szpitalne oddziały ratunkowe prowadziły także leczenie w trybie jednego dnia. W ramach tej działalności przyjęto 183,8 tys. pacjentów.

**WYKRES 4. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE UDZIELONE OSOBOM
W TRYBIE AMBULATORYJNYM W IZBACH PRZYJĘĆ
I SZPITALNYCH ODDZIAŁACH RATUNKOWYCH WEDŁUG ZAKRESU ŚWIADCZEŃ W 2013 R.**

Sprzedaż leków i środków medycznych w 2013 r. (stan w dniu 31 XII) prowadziło 1105 aptek (1103 ogólnodostępne i 2 zakładowe) oraz 139 punktów aptecznych. W porównaniu ze stanem sprzed roku liczba aptek ogólnodostępnych zmniejszyła się o 9. Dyżury nocne pełniło 179 aptek, przy czym 156 (87,2%) placówek sprawowało dyżury okresowe, a 23 — stałe.

W aptekach i punktach aptecznych w końcu grudnia 2013 r. pracowało 5765 osób, w tym 2415 magistrów farmacji i 2532 techników farmaceutycznych.

W końcu 2013 r. w województwie małopolskim na 1 aptekę ogólnodostępną przypadało przeciętnie 3047 osób, o 31 więcej niż w poprzednim roku (*w kraju — 3150, o 61 mniej*).

Na rzecz zakładów świadczących opiekę zdrowotną pracowały punkty **krwiodawstwa**. W 2013 r., według stanu w dniu 31 XII, działalność prowadziło jedno Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa posiadające 16 oddziałów terenowych. Do placówek tych w ciągu roku zgłosiło się 48,5 tys. krwiodawców. Wyprodukowano 82,2 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z krwi pełnej, 2,1 tys. jednostek koncentratu krwinek płytkowych z aferezy, 91,1 tys. jednostek koncentratu krwinek czerwonych (1 jednostka równa się około 250 ml) i 91,3 tys. jednostek osocza (licząc w jednostkach świeżo mrożonego osocza — 1 taka jednostka odpowiada 200 ml). Dla celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych pobrano 94,1 tys. donacji krwi lub jej składnika, w tym 92,0 tys. donacji krwi pełnej. Przedstawione informacje Narodowego Centrum Krwi dotyczące krwiodawstwa nie uwzględniają danych MON i MSW.

Źródła informacji:

- Dane dotyczące personelu medycznego podano na podstawie sprawozdawczości GUS, MZ, MON i MSW.
- Informacje o szpitalach ogólnych pochodzą ze sprawozdawczości MZ i MSW.
Od 2012 r. dane o szpitalach ogólnych obejmują placówki MON oraz MSW i w związku z tym nie są w pełni porównywalne z danymi przedstawionymi w latach ubiegłych. Poza tym dane o szpitalach obejmują również placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.
- Informacje o placówkach świadczących opiekę długoterminową opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości MZ i MSW. Od 2013 r. dane po raz pierwszy obejmują oddziały opieki paliatywnej.
- Dane na temat opieki psychiatrycznej pochodzą z Instytutu Psychiatrii i Neurologii.
- Podstawowym źródłem informacji o lecznictwie uzdrowiskowym jest badanie GUS prowadzone na formularzu ZD-2 (Sprawozdanie z lecznictwa uzdrowiskowego, stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej — z uwzględnieniem placówek MON). Od 2012 r. dane publikacyjne uzupełniono o informacje ze sprawozdawczości MSW.
- Od 2012 r. informacje dotyczące ambulatoryjnej opieki zdrowotnej prezentowane są na podstawie badania GUS na formularzu ZD-3 (Sprawozdanie z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej — z uwzględnieniem przychodni MON) oraz danych ze sprawozdawczości MZ (porady udzielone w izbach przyjęć) i MSW.
- Pomoc medyczna w nagłych przypadkach została omówiona na podstawie badania GUS na formularzu o symbolu ZD-4 (Sprawozdanie z pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego).
- Na podstawie badania GUS na formularzu ZD-5 (Sprawozdanie apteki i punktu aptecznego) przedstawiono informacje o aptekach i punktach aptecznych. Dane nie uwzględniają aptek szpitalnych zaopatrujących w leki i środki medyczne stacjonarne zakłady opieki zdrowotnej.

Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych zagadnień można znaleźć w publikacjach tematycznych wydawanych przez Główny Urząd Statystyczny.